

Pro Silva viert feest

Het lijkt nu zo vanzelfsprekend, het natuurvolgend bosbeheer, dat Pro Silva dit jaar al 10 jaar lang uitdraagt. Samen met verschillende schrijvers maken we een tochtje door de tijd en door het bos om te kijken of het allemaal wel zo vanzelfsprekend was en is.

Eerst kijken we door de ogen van 'jarenlang actief betrokken' medewerkers van Pro Silva naar ervaringen van de afgelopen 10 jaar. Het is voor mij een eye-opener als Gijs van Tol vertelt: 'de eerste excursies gaven het gevoel van een eerste lente dag. Er zat van alles aan te komen en er is ondergronds en onderhuids al veel gebeurd maar ineens komt

het naar buiten.' Ik had niet begrepen dat Pro Silva in bosbouw-Nederland zo vernieuwend was. Ik ben opgeleid in de tijd dat je van Sevenster leerde naar het bos te kijken. Kijken naar natuurlijke processen was mij door hem met de paplepel ingegeven. Ik wist wel dat er allerlei nieuwe gedachtes en altijd discussie waren, want dat is ons eigen, zo schrijft Leo Cleiren: 'tien bosbouwers, tien meningen; is een wetmatigheid die bij de excursies vaak blijkt'. Bijvoorbeeld de altijd terugkerende discussie over definities van bijvoorbeeld Geïntegreerd bosbeheer, Pro Silva en Naturgemässe Waltwirschaft. Het ligt allemaal dicht tegen elkaar en eigenlijk niet zo interessant om hierover te blijven discussieren. Veel interessanter is

de vraag welke ervaringen we bij het natuurvolgend bosbeheer hebben. Die vraag is aan bosbeheerders voorgelegd. We laten een particuliere boseigenaar/beheerder, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer aan het woord over bos, natuurvolgend bosbeheer en 10 jaar Pro Silva. En wat blijkt: het is allemaal niet vanzelfsprekend maar wordt vanzelfsprekend steeds duidelijker. Er blijft voor Pro Silva nog steeds werk aan de winkel.

Namens alle oude en huidige medewerkers van Pro Silva wil ik u van harte feliciteren met 10 jaar Pro Silva en wens u met onderstaande artikelen een prettige tocht door de tijd en het bos.

Gerard de Baaij

Gijs van Tol en Leo Cleiren Tien jaar Pro Silva

Zouden jullie dat nou wel doen? vroeg een collega die bezorgd was voor een splitsing in de bosbouwwereld door de oprichting van een ondervereniging 'Pro Silva'. Gelukkig bleek dat in de praktijk nogal mee te vallen. Geen splitsing, wel een succesvolle vereniging en veel vruchtbare discussies.

Deze ervaring is ook tekenend voor de Pro Silva benadering in het bosbeheer: Niet te veel theoretiseren in vergaderzalen, maar ter plaatse beoordelen of er een probleem is en zo ja, ook weer ter

plekke bekijken welke oplossingen daarvoor gevonden kunnen worden. Daarvoor is natuurlijk ook een flinke dosis vakkennis noodzakelijk. Om die vakkennis op peil te houden organiseert Pro Silva jaarlijks twee excursies. Uit de excursies van de begintijd en van recente datum passeren hier nog enkele markante punten en discussies de revue.

Het gevoel van een eerste lentedag

De allereerste Pro Silva (8 november 1990) excursie was gewijd aan het thema 'Douglas in gemengde bossen', met als voorbeeld objecten Loenermark afd. 13o en 18g, Landgoed Brugge-

len afd. 9d en Hagenau. Het object in de Loenermark is een Douglas opstand uit 1938. De stormen van 1972/73 gaven de aanzet voor een meer gemengde opstand. In de stormgaten kwam verjonging van lariks en Douglas; later zijn ook nog enkele beukenveren aangeplant. Door de stormen van 1990 is een deel van de opstand verder gelicht. Conclusie van de deelnemers was dan ook dat aansluiten bij deze natuurlijke ontwikkelingen hier goede perspectieven biedt. In feite vormt deze simpele constatering een belangrijke wijziging in het (toenmalig) gangbare denken over verjonging (vlakke inplanten en zonodig rasteren) als over het